

תכנית בחשבונאות

פורום שווי הוגן - FVF - Fair Value Forum

סיכום דיון

מסמך זה מהווה את תמצית הדיונים של "פורום שווי הוגן" מתוך מטרה לשתף את הקהל הרחב בעיקרי הדברים. בקריאת המסמך יש להביא בחשבון שמדובר בתמצית הדיון ולא בפרוטוקול מלא. בהתאם למדיניות הפורום, הדברים מובאים שלא בהכרח בציון שמות כל הדוברים. יודגש כי הדברים מייצגים את עמדותיהם האישיות והמקצועיות של חברי הפורום ואינם מייצגים בהכרח את העמדות הרשמיות של הגופים אליהם הם משתייכים.

תאריך המפגש: 2 בפברואר 2017

נושא המפגש: "רפורמת הדיווח המוצעת בבנקים: האם הדוחות מספקים מידע רלבנטי ושימושי, בין היתר על רקע התמורות הטכנולוגיות?"

חומר רקע למפגש: חומר רקע לדיון.

אורחים שנכחו בדיון: דודו זקן (לשעבר המפקח על הבנקים), נטע ורדי (הפיקוח על הבנקים), ד"ר יוסי בכר (יו"ר בנק דיסקונט), יוסף ברסי (סגן בכיר למנהל הכללי, חשבונאי ראשי וראש מערך החשבות), יהלי שפי (דירקטור, בנק דיסקונט), יעקב ידקוביץ (רשות ניירות ערך), מיכה גולדברג (ראש מחלקת המחקר, אקסלנס), קובי שמש (מנהל מחלקת דיווח וניתוח כספי, בנק הפועלים), טרנס גלינגמן (S&P מעלות), ד"ר סאמר חאג' יחיא (דירקטור, בנק לאומי), ניר זכלינסקי (חבר דירקטוריון, בנק הפועלים), צבי שיף (שותף בנקים, BDO), ניר מרדכי (שותף בנקים, EY), אבי קיסר (שותף בנקים, Deloitte).

נוכחים: אמיר ברנע, שלומי שוב, יורם עדן, גיא טביביאן, מיכה ארד, אודי גרינברג, מאיר סלייטר, אלון גלזר, ניר מרדכי, דגנית דניאל, עדי סקופ, אלי אלעל, שמרית חזן (EY), אלכס וולקוב, גיא שמעון (BDO), ראובן אדלר, זאב נהרי (יו"ר בנק ירושלים), מנחם שוורץ, אסתר גלעוז רן, דורון צור, חיים חבין, חיים קידר.

צוות מקצועי: דניאל גרף, יהונתן סמוכה ויעל סלטון.

תכנית בחשבונאות

פורום שווי הוגן - FVF - Fair Value Forum

שלומי שוב

אנו עוסקים הבוקר בדוחות של הבנקים. הנושא של דוחות הבנקים הוא נושא חשוב שאנו כבר שוקלים זמן רב לעסוק בו במסגרת הפורום והרפורמה הדיווחית הנוכחית היתה בגדר ה- trigger event שגם לזה לקרות כעת. כולנו מבינים את החשיבות של הבנקים והדיווחים שלהם ולמדנו להבין את זה עוד יותר טוב במשבר הפיננסי העולמי האחרון.

הזמנו לדיון היום נציגים בכירים של הבנקים, הן ברמת ההנהלה והן ברמת הדירקטוריון, נציגים של רואי החשבון ונציגי רגולציה - בעבר ובהווה. כמו כן, נוכחים כאן מיטב האנליסטים שיש לנו בארץ בתחום הבנקים כדי שנוכל להבין גם את הצד של קוראי הדוחות.

בהקשר לרפורמה המוצעת יש פה לפיקוח על הבנקים כוונה אמיתית לשפר את הדוחות ואנו רוצים היום לעזור בשיפור הנחוץ הזה. צריך להתחיל בכך שהפיקוח על הבנקים עשה "פניית פרסה", אני חושב שזה אפילו היה במשמרת שלך דודו, היה מתווה למעבר ל- IFRS וחזרה ל- US GAAP.

אך הדיון בדוחות הבנקים לא נגמר רק בתקינה חשבונאית, הוא הרבה יותר עמוק מבחירת סט הכללים החשבונאיים לכאורה, הסיטואציה הזאת שגוף רגולציה אחד גם קובע את הכללים ואת אכיפתם וגם תפקידו לשמור על היציבות, היא לדעתי בלתי אפשרית ואף מסוכנת.

רק בכדי שנבין, התקינה בבנקים היא בעצם לא IFRS ולא GAAP אלא הדיווח כפי שהמפקח רואה אותה, זה יותר כללי פיקוח מאשר חשבונאות. רק לצורך המחשה, ניתן לקחת את הדוגמא של הריבית הסינטטית לצורכי היוון ההתחייבויות האקטואריות, שאני חושב שבשתי התקינות היא בגדר רעיון יצירתי מידי ולא תואם אותן. דוגמא פשוטה נוספת היא הצגת התוכנות במסגרת הרכוש הקבוע במאזן הבנקים על מנת להימנע מהפחתת ההון לצרכי באזל. למיטב הבנתי, תוכנות הן נכס בלתי מוחשי ולא משנה באיזה סט של תקינה חשבונאית אנחנו נמצאים. אפשר להמשיך בהפרשה להפסדי אשראי וכו' ובכלל, עצם העובדה שבמעברים בין התקינות הבנקים כמעט ולא מדווחים על שינויים בדוחות הכספיים שלהם מעידה הכי טוב על מהות כללי החשבונאות שהם מיישמים.

אני חושב שמי שצריך לקבוע את הכללים זה מוסדות התקינה – בין אם מדובר ב- IFRS ובין אם מדובר ב-US GAAP, כאשר אכיפת הכללים צריכה להתבצע ע"י הרשות לניירות ערך ולא על ידי הגוף שאחראי ליציבות.

הערבוב הזה זה ערבוב לא נכון, תחשבו לעצמכם רק מה יקרה אם נגיע לסיטואציה של משבר, יהיה כאן ניגוד אינטרסים בין התפיסה של שוק ההון שמעוניינת בשיקוף המצב הנקודתי שיכול ליצור היסטריה בשווקים לבין התפיסה של הפיקוח על הבנקים שמעוניינת לשמור על יציבותם גם אולי במחיר של חוסר שקיפות מלא.

תכנית בחשבונאות

פורום שווי הוגן - FVF - Fair Value Forum

אני חושב שהפרדת רשויות זה משהו מאוד בסיסי שהכרחי לבצעו. חוסר הפרדת הרשויות הזו גורמת לכך שהתפיסה החשבונאית כיום בבנקים היא תפיסה פיקוחית. מבחינתי, שהפיקוח על הבנקים ידרוש מהבנקים דיווחים לצרכי יציבות לפי איך שהוא רואה לנכון אך זו צריכה להיות מערכת דיווח מקבילה לזו המדווחת לשוק ההון והיא לא יכולה להחליף אותה. אגב, אחד מתוצרי הלוואי הוא שהסיטואציה הקיימת מביאה את הבנקים למצב שהם כל הזמן ממלאים הוראות ופקודות והם לא נמצאים במצב שהם לוקחים אחריות מול שוק ההון – מה שחיוני בכדי לייצר דוחות כספיים שקופים, אפקטיביים ובעיקר רלוונטיים.

במצב הנוכחי, אם מסתכלים על הדוחות של הבנקים, הם מאוד ארוכים. במסגרת חומר הרקע ששלחנו לפני הדיון, כללנו השוואה פשוטית שביצע צוות פורום שווי הוגן, של אורך הדוחות של הבנקים בארץ אל מול הדוחות של הבנקים המובילים בעולם. התוצאה היא שהדוחות בארץ, לרבות הפרק של הדוחות הכספיים שהוא אמור להיות גנרי וניתן להשוואה, הם פי שניים לפחות מהבנקים הגדולים בחו"ל. זה כבר מלמד אותנו שיש פה בעיה.

בסופו של דבר קשה מאוד לנתח את הדוחות, אפילו לי קשה מאוד להבין אותם. כשאני מסתכל על הקושי שלי, ואני מנסה להבין מה חסר לי, קודם כל ביאור המגזרים קשה מאוד להבנה וביאור המגזרים זהו לב הדיווח, במיוחד שבמסגרת הרפורמה הנוכחית, הבנקים יעברו לדיווח על בסיס מאוחד בלבד ולכן חייבים את הפילוח הזה על מנת להבין את הפעילות דרך ביאור המגזרים. קשה מאוד להשוות בין ביאור המגזרים של הבנקים. הסתכלתי על דוחות שני הבנקים הגדולים, הפועלים ולאומי, אם מסתכלים על מגזר משקי הבית בתשעת החודשים הראשונים של 2016 רואים שהפועלים הרוויח לפני מס 120 מיליון ₪ בעוד לאומי הפסיד לפני מס 271 מיליון ש"ח, מה זה בכלל אומר? ואנחנו עוד מדברים על המגזר הפיקוחי שהוא לפי ההגדרות הגנריות של הלקוחות שמכתיב בנק ישראל. חוסר היכולת לבצע השוואה, נובע כנראה מהקצאות של ההנהלה שמתבצעות בכל בנק בצורה אחרת ובמיוחד בהקצאות הפנימיות של ההון (מגזר פיננסי). לכאורה, אין עם זה בעיה לאור התפיסה של החשבונאות המודרנית, כל עוד היינו מקבלים גילוי על הבסיס להקצאה של כל בנק שהיה מאפשר לנו להבין את טיבם של הנתונים.

דבר מהותי שני נוסף הוא שקשה מאד לחלץ מהדוחות את המידע על הרווח הפרמננטי של הבנק לצורך תמחור השווי שלו. אין יכולת להסתכל על פילוח ההוצאות, מתוך הוצאות השכר כמה נובע מתוך התייעלות, כמה משינוי מבני וכמה מהוצאות השכר זה בשוטף. לצורך המחשה, הבנקים סוגרים סניפים בסיטונאות אך קשה מאד להבין מהדוחות שלהם מה המשמעויות של כך.

קיים אמנם סוג מסוים של מידע GAAP - NON, עליו הבנקים החלו לדווח בדוח הדירקטוריון בשנים האחרונות כדי לנטרל אלמנטים חד פעמיים כמו למשל, השפעת האינפלציה, אך הוא לא מלא, ותמיד עולה החשש שהוא מוטה ולא עקבי. זה ידוע שלמידע GAAP - NON יש את החסרונות שלו, במיוחד כשבישראל אין בכלל כללים בנושא.

תכנית בחשבונאות

פורום שווי הוגן - FVF - Fair Value Forum

הדיון שלנו היום מתקיים על רקע שינויים משמעותיים ביותר שאושרו ויכנסו לתוקף בשנים הקרובות בחשבונאות של הבנקים, הן בתקינה בינלאומית (IFRS 9) והן בתקינה בארה"ב בשני נושאים מרכזיים. ראשית, לגבי נכסים פיננסיים מבטלים את מודל הזמין למכירה לגבי השקעה במניות, אך משאירים את זה לגבי השקעות באג"ח. לפי המודל האמריקאי החדש, כל הרווחים והפסדים מהשקעה במניות יכלו לדוח רווח והפסד. המשמעות היא שלדעתי, בנקים יהססו להשקיע במניות, במיוחד לא במניות סחירות, כי במניות לא סחירות עוד אפשר למתן השפעות דרך הערכות שווי, אך תזמון הרווחים באמצעות ההשקעות באג"ח יימשך. אל תשאלו אותי מדוע מודל הזמין למכירה לא בוטל לגבי השקעות באג"ח. בדברי ההסבר יש לזה תירוץ שלא הצלחתי להבין אותו, אך אין מה לעשות. אנחנו יודעים שכל הנושא של חשבונאות מכשירים פיננסיים הוא נושא פוליטי וכולנו זוכרים את ההתערבות של נשיא צרפת לשעבר, ניקולה סרקוזי, בחשבונאות הזו בעת המשבר כדי למנוע מהבנקים באירופה לרשום הפסדים.

השינוי השני הוא מודל הפסדי האשראי החזויים (CECL- Current Expected Credit Loss). מדובר במודל מאד מעניין ומורכב ליישום שהבנקים בארץ עדיין לא ממש ערוכים לו. בכל מקרה, הוא יגדיל את המורכבות של הדיווח שכבר עכשיו במודל הקיים הוא לדעתי לא מספיק ברור.

אם נחזור לרפורמה המוצעת בדוחות הבנקים, אני חושב שהארכת הדד-ליין לפרסום הדוחות הוא צעד שלילי, אני חושב שאפילו יש לקצר את הדד-ליין על חשבון מידע לא רלוונטי מהדוחות הכספיים וצמצום. הייתי מוציא חלקים שלמים ומדווח עליהם בנפרד באינטרנט בתאריך מאוחר יותר.

אני בכלל חושב שכל הרגולציה בארץ צריכה לעבור לדד ליין מקוצר יותר עבור החברות הגדולות. הבעיה היא שכל רגולטור חושש לתת החלטה כזאת בעת הזו שבה הטענות על עודף רגולציה מאבדות כיוון וכך נוצר המכנה המשותף הנמוך ביותר. מה גם ששימושיות של מידע במסגרת המושגית זה גם תזמון ולכן יש משהו אירוני בהצעה של הפיקוח על הבנקים על דחיית הדד ליין שנקראת שיפור השימושיות של הדוחות.

אין לי ספק שיש ברפורמה כוונות טובות – יש דגש על סדר וניקיון, מהותיות, מניעת חזרה על פרטים ובכלל ניסיון אמיתי לקצר את הדוחות. אך אני עדיין חושש שזה לא העיקר – עד שלא יהיה כאן שינוי קונספטואלי והסתכלות בעיני המשקיעים – איזה מידע חשוב להם לצורך הניתוח ואיזה לא ואת זה שכן לתת בצורה פשוטה וברורה כפי שמוצג בישיבות הדירקטוריון, אז לא נגיע לשם.

רק לצורך הקוריוז, בהצעה של הפיקוח יש סעיף שמתייחס לסוג הגופן וגודלו והמרווח בין השורות ואפילו הפניה לנספח שנותן דוגמא לכך. אני חושב שכאשר יורדים לרזולוציה של פונט בדוחות זה דווקא לא מראה על שינוי קונספטואלי, אלא על בואו נמשיך למלא את ההוראות. אני רוצה לספר לכם משהו אישי: בקורס שלי בתיאוריה חשבונאית אני מגביל את הסטודנטים לתשובה של מספר שורות והם יודעים שמי שמאריך אצלי "ומורח" נענש ומפסיד נקודות ולהפך מי שעונה קצר ולעניין מתוגמל ובכלל – מי שגם יצירתי מקבל יותר מניקוד המלא. אתם יודעים כמה שנים לקח לי להרגיל את המתרגלים שלי לתפיסה הזאת? זה לא שפוט – אבל עכשיו כשהסטודנטים הצעירים הופכים להיות בעצמם מתרגלים זה כבר ברור ואוטומטי. בחומר

תכנית בחשבונאות

פורום שווי הוגן - FVF - Fair Value Forum

הרקע הצגנו דוגמאות של בנקים מובילים בעולם כמו JP MORGAN וברקליס, שבהן מנהלי החטיבות מסתכלים למשקיעים בגובה העיניים ומספרים להם על הפעילות ותוצאותיה. אני חושב שזה המקום שבו השינוי צריך להתחיל – תחושת האחריות כלפי המשקיעים ולא התפיסה כי דרישות הגילוי זאת מעמסה טכנית שצריך לעמוד בה.

מעבר לכך, יש היום תחום שלם של טכנולוגיה שעולה השאלה עד כמה הבנקים מספקים לגביו מידע רלוונטי. זה כולל את ההיערכות שלהם בראייה עסקית לתחום הפינטק, אך זה גם כולל את ההתמודדות שלהם עם סיכונים הסייבר שיכולים להיות סיכונים קיומיים בראיית הבנק.

לא ניתן להתעלם מכך שברגעים אלה שמתקיים הדיון שלנו נערך מכרז של בנק לאומי לרואה החשבון, אחרי עשרות רבות של שנים. זה מעלה גם את הנושא של רוטציה של רואי החשבון בישראל שעלה לפני מספר שנים בעקבות טיוטת הדוח של קרן המטבע העולמית. כידוע לכם, בשנה האחרונה נכנסה לתוקף באירופה דירקטיבה חדשה שמחייבת רוטציה של רואי החשבון ויש לה השלכות דה פקטו על הבנקים. גם למשל, ראינו ש – PWC החליפה את KPMG בביקורת של HSBC וברקליס קורה בדיוק ההיפך – PWC מוחלפת אחרי 120 שנה. אנחנו רואים את זה בעוד בנקים באירופה ואני חושב שהנושא של רוטציה שכולל ריענון והרחבת מעגל אנשי המקצוע בתחום החשבונאות של הבנקים הוא חשוב במיוחד וזו גם דעתי בכלל לגבי הצורך הרוטציה של רואי חשבון בחברות ציבוריות.

אמיר ברנע

מי הם המשתמשים בדוחות הכספיים? אני מונה 4 משתמשים: המפקיד הוא הפחות רלבנטי משום שנראה שלא אכפת לו מי בעלי הבנק ומה כתוב בדוחות. יש עוד 3 משתמשים: בנקים אחרים – שהדיווח הרוחבי קריטי מבחינתם לצורך השוואה וניתוח ביצוע. האנליסט – זקוק לדוחות מהם הוא אומד רווח פרמננטי ומקדמי סיכון כדי לקבוע מכפיל רווח. נניח שהדוחות מספקים מידע על הסיכון היחסי. הרביעי הוא הרגולטור שניזון מאינפורמציה ישירה מהבנק וכנראה פחות מהדוחות הכספיים. אני בטוח שיש לו מידע יותר טוב מקורא חיצוני. לפחות מידע כמו לדירקטוריון.

נתחיל מהאנליסט – באמת קשה לאמוד רווחיות פרמננטית של בנק. במספר סעיפים המשפיעים על הדוחות כגון הפרשה לחומ"ס, מימוש ני"ע זמינים למכירה, הפרשה לפנסיה. פיצויי פיטורין לעובדים אין שום הבחנה בין שוטף לפרמננטי. קיים אמנם ביאור שווי הוגן אך הוא אינו בר השוואה בין הבנקים.

לגבי נושא דיווח סיכונים נלקח בחשבון סיווג האשראי כאומדן הפרשה עתידית. מוצג גם נושא הנזילות. האם רלבנטיים פערי נזילות בין בנקים? האם הבנק הוא במתכונת של חברה רגילה? הרי דוח המזומנים מועתק מהמתכונת הרגילה, האם זה נכון?

תכנית בחשבונאות

פורום שווי הוגן - FVF - Fair Value Forum

עדיין יש רפטיציה בדוחות ובין הדוחות שבעיקרה היא מיותרת. קיימים גם פערים שמקשים על השוואה בין הבנקים במגזרים (מגזר פיננסי). כך שלמרות שיש התקדמות גדולה בדיווח של הבנקים חסרה לנו אינפורמציה להגיע להחלטה מושכלת לגבי שווי ראוי.

יוסי בכר

לא הייתי מודע לכך שאני פותח את הדיווח. כששלומי פנה אליי אמרתי לו שאינני מחשיב עצמי מומחה לדוחות כספיים כיוון שאני פחות עוסק בזה. הסוגיות שלומי מתייחס אליהן הן חשובות ודורשות התייחסות פרטנית. כשהגעתי לבנק רציתי לצמצם את היקף הדיווח מאחר והוא כולל הרבה מידע לא רלוונטי לקורא. התהליך הזה לא צלח במלואו. הדבר השני היה לנסות להקדים את מועד פרסום הדוחות. אני חושב שבשני ההיבטים אנחנו במקום טוב ביחס לבנקים האחרים.

עודף מידע זה לא בהכרח דבר טוב. זה אפילו מעייף. תחשבו על זה שאתם מבקשים ממישהו שיסקר לכם נושא מסוים ואתם מקבלים מסמך ארוך שמלאה אתכם. אתם לא תרצו לקרוא אותו. אנחנו בתקופה בה הקוראים רוצים מידע זמין, פשוט ומהיר. המידע צריך להיות שימושי. המשקיעים מסתכלים על מספרים מסוימים בלבד. אני חושב שבמושגים של החשיבה הנהוגה היום, דוח כספי צריך להיות ידידותי למשתמש, דוח שרוצים לקרוא אותו.

אני מאוד בעד צמצום המידע המופיע בדוחות. חשוב שזכור: המידע שאנשים קולטים זה מידע פשוט, כמותי, שנשען על ערכים מספריים. בדיווח האיכותי אנו מתעסקים הרבה בלנסות לתת מסרים מדויקים וזה לא תמיד אפשרי. עדיף להיות בערך צודק ולא בטוח טועה.

ניקח למשל את נושא ההפרשה לחובות מסופקים. האם מישהו יכול לנסות ולהסביר לקורא הסביר איך חושבה ההפרשה? אין סיכוי בעולם שמישהו מסוגל להעביר את ההסבר הזה גם אם אתן לו שלוש שעות. בסופו של יום, ההפרשה נתפסת כהערכה של סכום שהוא אינו בר גביה מתוך סך האשראי.

בנקים מתעסקים המון בכל הנושא של מודל הבנקאות העתידית. אנו מנסים ללמוד. הגישה החדשנית של חברות כמו אמזון וגוגל היא לנסות ולהבין מה הצרכן צריך ומה הוא רוצה. אני לא מציע שנעשה אנליזה של מה הצרכן רוצה אבל בצורה כללית, ננסה להבין מה הוא צריך, מה הוא רוצה וכמה אינפורמציה הוא מסוגל להכיל.

המניה של אפל מגיבה בעליה של 5% למעלה ולמטה לא על סמך דוח כספי מפורט, אלא על סמך כמות המכשירים שהיא מוכרת. אני חושב שיש מקום לעשות רפורמה אמיתית בנושא הדיווח, בה צריך לחזור ולשאול את שאלות היסוד לגבי מתכונתו.

הייתי הולך יותר לכיוון מידע מספרי כמותי, צמצום מאוד משמעותי של המלל. הדברים שהכי מטרידים את מנהלי הבנקים זה מודל הבנקאות החדשה וסיכוני הסייבר, זה הסיכון הכי משמעותי העומד בפנינו.

תכנית בחשבונאות

פורום שווי הוגן - FVF - Fair Value Forum

כלומר יש דברים שהם הרבה יותר גדולים היום מהדוחות הכספיים, מה אכתוב? שאני לא יודע באופן ברור ומוחלט לאן הולכת הבנקאות העתידית? זה באמת המצב ולא רק אצלנו. צריך להכניס לקונטקסט את הדברים החשובים, אפשר לכתוב הרבה אבל חשוב להתמקד בשאלה מה המסר.

שלומי שוב

אני חושב שאת יכולת ההתמודדות, איך אתה מתמודד, יש אירועים בעולם בכל זאת, אני חושב שבהחלט אפשר לרשום.

יוסי בכר

אין לזה שום משמעות אף אחד לא מבין מה אנחנו עושים. כאשר הציגו לנו את מדיניות הגנת הסייבר, שאלתי: "אתם יכולים למנוע מתקפה על רשת הבנק?" התשובה הייתה שההגנה אף פעם יכולה להיות מוחלטת ומלאה. יש הרבה מידע שדורשים מאתנו להציג ולספר סיפורים חסרי משמעות. הרי ברור שאנחנו עוסקים בסיכוני הסייבר.

אמיר ברנע

מה שאתה אומר הוא בעצם צמצום הפער בין הדיווח והתזמון.

יוסי בכר

אנו חיים בתקופה בה אנו רוצים מידע מהיר, שימושי, נהיר ורלוונטי וגם התזמון קשור לרלוונטיות. פרסום הדוחות לפני כל החברות הציבוריות במשק שם את הבנקים במקום לא נוח מבחינת התזמון. הדרישה צריכה להיות עבור כלל החברות הציבוריות. רשות ניירות ערך צריכה להוציא הנחיה להקדמת פרסום הדוחות. לרגולטור מקשיבים. הייתי רוצה שהרשות תרים את הכפפה.

שלומי שוב

היא לא במצב של לעשות את זה.

דודו זקן

הועלו מספר רב של נושאים ואתייחס אליהם בקצרה. אתחיל עם הנושא של השימושים, שהוא הנושא החשוב ולא מספר העמודים שבדוח. דיונים כאלה היו ויהיו, שכן הצרכים והשימושים הנדרשים משתנים עם הזמן.

תכנית בחשבונאות

פורום שווי הוגן - FVF - Fair Value Forum

הטענות שנשמעות הן, שמצד אחד מספר העמודים רב מידי, אולם מנגד הדוח חסר, למשל דבר חברי ההנהלה, ניתוח של הרווחיות לז"א, ניתוחים בענפי המשק, סייבר ועוד. אני בטוח שגם אם יוסיפו את הדברים האלה, יהיו שיטענו שעדיין הדוח חסר וכי מה שהם רצו לחפש בדוח לא נמצא. אני מסכים עם מה שיוסי בכר אמר, צריך לתת יותר מספרים, לשים אותם ברשת, גם אם הם לא חלק מדיווח הליבה. סטנדרטיזציה הוא נושא קריטי, כדי לאפשר ניתוח השוואתי וצריך לזכור שיש גם נושא של מגבלות באיסוף נתונים, לא כל נתון הוא זמין.

נושא האגרגציה של נתונים, קיבל טיפול מעמיק בהנחיות של ועדת באזל, אולם טרם יושם בישראל. הגישה של הפיקוח מאז ומתמיד הייתה לא ללכת למכנה המשותף הנמוך ביותר, הן מבחינת מועד פרסום הדוחות והן מבחינת איכות הדוחות.

שלומי שוב

היה שלב כזה. לפני המשבר הפיננסי.

דודו זקן

אכן קיימת חשיבות באימוץ תקן חשבונאי בינלאומי IFRS או USGAAP - בעבר נקודת המוצא הייתה שמתישו שניהם יתכנסו ולכן בטווח הארוך לא תהיה משמעות לגישה שתאומץ. תחילה אמרו 2011, אח"כ 2014 ועתה, כנראה שההסתברות להתכנסות נמוכה מאוד. חשוב להיצמד לסטנדרט בינלאומי, והפיקוח החליט להיצמד לUSGAAP, שהו פרטני יותר, כדי שהדוחות של הבנקים ימשיכו להיות איכותיים יותר מאשר אם היו נעשים לפי IFRS, כמו הדוחות של חברות ציבוריות אחרות.

לגבי הרשות שקובעת את כללי החשבונאות, אני מניח שבכל רשות ימצא פוטנציאל לניגוד עניינים כלשהו, כך למשל האם קביעה של הרשות לני"ע, שיש באג"ח הקונצרני בישראל שוק עמוק, בד בבד עם קביעת כללי חשבונאות, אינו ניגוד עניינים? נכון שיש דברים יצירתיים (מעין חשבונאות ישראלית) שלא נוקטים בהם כדבר שבשגרה ובד"כ זה בחירה בין הדבר הפחות גרוע. נשאלה שאלה על העובדה שהבנקים ממלאים הוראות בהכינם את הדוחות. אני לא מכיר הנחיה רגולטורית שאוסרת עליהם להוסיף מידע נוסף, אם הנהלת הבנק סבורה כי ראוי לאמץ סוג של דיווח נוסף שנהוג בחו"ל הם רשאים ובאחריותם לעשות כן.

נושא אחד שאני מסכים איתך שלומי הוא החשיבות של הקדמת מועדי הדיווח. שישבו בזמנו נערך דיון בנושא, בהשתתפות הפיקוח על הבנקים, אגף שוק ההון באוצר ורשות ני"ע. לא הגענו להסכמה משותפת, שכן הרשות לא סברה שיש לקדם נושא זה בזמנו וכי ה-PCAOB העתידי צריך לטפל בסוגיה. אגף שוק ההון והפיקוח על הבנקים החליטו לטפל בנושא ולהקדים את מועד פרסום הדוחות, בהדרגה. בסופו של דבר היחידים שישמו את זה הם הבנקים. בזמנו שמענו הרבה טענות מדוע אי אפשר להקדים את מועד הפרסום:

תכנית בחשבונאות

פורום שווי הוגן - FVF - Fair Value Forum

"לא ניתן להספיק מבחינת עומס עבודה", "בעיה עם חברות כלולות" ועוד - בפועל ההקדמה בוצעה בהצלחה, לרבות הטיפול בחברות כלולות.

לדעתי, גם פרסום דוחות לאחר חודשיים זה הרבה זמן. צריך להפריד בין מידע ליבה שאותו צריך להקדים ככל האפשר לבין מידע אחר, אותו ניתן לפרסם מאוחר יותר.

שלומי שוב

הבעיה שאתה מתאר היא נפתרת דרך התקינה. כל כך חשוב לה הקדימות. יש דבר שנקרא פער זמן.

דודו זקן

זה נכון וזה הפתרון שמצאנו.

שלומי שוב

הפתרון נקבע ב-IFRS. אני בכוונה אומר את זה כי התקינה יודעת להתמודד עם פערי זמן.

דודו זקן

לגבי השינוי שהפיקוח מוביל היום אני חושב שהוא מעולה, ומקדם את נושא השימושיות, כך למשל במידע ההיסטורי שנדרש. נושא שניתן לשפר את הדיווח אודותיו הוא מידע על הסיכונים ובפרט הסיכון התפעולי. נכון שקשה לתת מידע על אודות הסיכון התפעולי והסייבר ויש הרבה מידע לגבי סיכון האשראי, אולם הסיכון התפעולי הפך למהותי יותר עבור הבנק ואף לקיומי.

אם נסתכל על הדוחות כספיים של Mellon Bank בארה"ב, נראה שאפשר לתת מידע על הסיכון התפעולי ועל תיאבון הסיכון, גם אם אין מידע על סייבר. כך למשל, כמה זמן יכול לסבול הבנק בלי יכולת מחשב. כלומר הוא יעשה הכול כדי לא להיות מושבת X שעות. אפשר לתת מידע בצורה אחרת.

לגבי שאלת הרוטציה - אני כן חושב שצריך רוטציה. הייתה הסכמה של הפיקוח על הבנקים עם אגף שוק ההון לקדם את המהלך עבור הגופים הפיננסיים המפוקחים. הדירקטיבה האירופית מתייחסת לנושא ולדעתי יש מקום לאמצה בישראל. חשוב לציין כי הדירקטיבה לא מתייחסת רק לרוטציה אלא גם לנושאים אחרים, כגון: פעילויות מותרות ואסורות לרו"ח המבקר, ביקורת משותפת, דיווח רו"ח מבקר ואחריותו ועוד. לצערי זה לא הגיע לגמר.

תכנית בחשבונאות

פורום שווי הוגן - FVF - Fair Value Forum

זאב נהרי

גילוי נאות - אני משמש יו"ר בנק ירושלים ועשרות שנים עוסק בדיווח הכספי בבנקים. נשמעה פה ביקורת לא מעטה, וגם לי יש לא מעט ביקורת אותה מכירים בבנק ישראל, חוץ מהתקינה האמריקאית והבינלאומית יש גם את התקינה של בנק ישראל, אז אל תתפלאו שאתם מוצאים 50 דפים של עקרונות ומדיניות בדוחות הכספיים וכנראה.

הביקורת שאני אומר היא גם כלפיי, כמי שעוסק בפועל בהבנת הדוחות, אני יותר מ-30 שנה בדיווח הכספי. אנו כל כך עמוסים ועסוקים וכנראה שאין לנו זמן לכתוב קצר. יש לשבח את המפקחת - פעם ראשונה שבנק ישראל שם חוזר ומנחה מפורשות- קיצור דוחות כספיים.

בשלב זה התוספות שנדרשות רק יוסיפו מידע בעת עריכת תשקיפים. גם לרשות יש דרישות נוספות והם דורשים מידע נוסף. ואז יש גם את באזל. תיקחו את כל הגורמים האלה יחד ומקבלים דוחות כספיים ש מאות עמודים בבחינת מרוב עצים לא רואים את היער.

היקף- הדוח הכספי של הבנקים הגדולים הוא 700 עמודים ומעלה. ההיקף הזה הופך את הדוח, לדעתי, לגילוי לא נאות אי אפשר להתמודד עם כמויות כאלה של מידע. אם זה לא מספיק, יש גם נדבך 3 של באזל המפורטים באתרי הבנקים. עם כל הכבוד לבאזל זה דוח הזוי. אם טבע היתה כפופה לנדבך 3 היא הייתה צריכה לרשום את הנוסחאות של הקופקסון. הדוח כולל 35-40 לוחות עם מאות נתונים. מה זה מעניין איך חישבתי את ההון הראשוני? אני בספק אם מישהו יכול להגיע למסקנה כלשהי לגבי איכות ניהול הסיכון מהקריאה של הדוח הזה.

לפני 15 שנה אמיר היה עושה לנו את ההצגה הכי טובה ומציג ניתוח השוואתי של התוצאות במטרה לחשב את הרווח הפרמננטי. מישהו היום יכול להבין מה הרווח הפרמננטי של בנק? אולי 1/3 מהרווח הוא חד פעמי אז ממה מורכב הרווח? יושב פה יוסי, רפורמת בכר כותבים 20 עמודים על החוק! בסוף כתוב כי בשלב זה לא ניתן להעריך את ההשפעה. אז מה זה נותן לקורא הדוח?

שלומי שוב

זה רלוונטי ברפורמת כרטיסי האשראי.

זאב נהרי

נושא הלימות ההון- כותבים המון מלל ומה השורה התחתונה? אז יש טבלה שמחשבת לפרטים את הלימות ההון בגין נדבך 1 ומה עם נדבך 2? הבנק נדרש להלימות הון נוספת אך אין על כך שום מידע.

תכנית בחשבונאות

פורום שווי הוגן - FVF - Fair Value Forum

מגזרים- כבר בעבר היו ויכוחים. רוצים אחידות כדי לנסות להשוות. כוונה טובה אי אפשר להשוות כי הדוחות הכספיים הם לפי כללי חשבונאות אבל המגזרים מנוהלים פנימית בבנקים לא בהכרח לפי כללי חשבונאות. מחיר המעבר בין המגזרים השונים, העמסת הוצאות שונה ועוד.

שלומי שוב

האם לא צריך לתת גילוי כיצד מתבצעת העמסה, ההוצאות, את העיקר אני לא מקבל.

זאב נהרי

עיקר הרווח הוא החלק המימוני ונגזר ממחירי המעבר, כל רבע אחוז במחירי המעבר משפיע לגמרי על הצגת תוצאות המגזרים.

יהלי שפי

ניתן גם לעצור לפני העמסות, כל בנק עושה אותם באופן אחר, לכן אם נעצור לפני נקבל השוואתיות.

אמיר ברנע

האם הדירקטוריון לא יודע להשוות בין הבנקים, האם הם לא שואלים את השאלה הזאת ?

זאב נהרי

לגבי הרווחיות הפרמנטית, אני מנסה להגיע אליה, ואני מתקשה, זה מסתתר בכל כך הרבה סעיפים, פעם ברווח המימוני, או בהכנסות אחרות או בהוצאות. כאשר אתה מנטרל הכל אתה רואה שבכלל היתה ירידה ברווח ולא עליה וכל הנכסים הפיננסיים כולל מדדי יעילות משתבשים.

בדרך כלל הרווח הפרמנטית משנה ת כל תמונת המצב מהתמונה בפועל.

ומה הפתרון ?

תכנית בחשבונאות

פורום שווי הוגן - FVF - Fair Value Forum

אלון גלזר

אם היו מציגים בדוחות הכספיים מה שמציגים לדירקטוריון, כשבנק ישראל בא עם כל מיני הצעות או רגולציות המשפיעות על הרווחיות, האם הדירקטוריון באמת יחכה ובאמת אין הערכה ? , מיד עושים הערכה ומציגים לדירקטוריון כמה זה ישפיע על הרווחיות.

זאב נהרי

אני שמח שבנק ישראל מחייב עכשיו ניתוח רב תקופתי, כבר לפני 15 ויותר בנק לאומי ייחל לפרסם מדדים אלה. היום אין מידע על הלוואות לדיור, זה מידע קריטי מאוד.

לסיכום:

1. לגבי לוח הזמנים, אני חשוב שתהיה טעות לדחות את הפרסום של הדוחות. וכך גם אנחנו נפרסם לפי המועד הקצר.
2. לקצץ לפחות בשליש את היקף הדוחות הכספיים, לקצץ.
3. להפסיק עם הנוהג לפרסם הוראות על שינוי בדוחות, לא בדצמבר ולא בינואר. בנק ישראל בנובמבר מציע שינויים על דיווח כספי של דצמבר.
4. אני חושב שהדיווח של הנדבך השלישי יש לפרסם שבועיים לאחר פרסום הדוחות, לא יקרה שום דבר עם יפורסם שבועיים מאוחר יותר הסיכונים העיקריים גם ככה מופיעים בדוח דירקטוריון.

שלומי שוב

תודה על המילים, יוסי זו גם פנייה אליך לפרסם ולקבוע דד ליין פנימי מטיב יותר לפרסום הדוחות הכספיים.

יהלי שפי

אולי זו הזדמנות לנסות לקצר ולעשות את הדוחות של הבנקים יותר קצרים ונורמליים, קחו את החודש הזה ותנסו לקצר את הדוחות, תעברו עליהם.

תכנית בחשבונאות

פורום שווי הוגן - FVF - Fair Value Forum

יוסי בכר

אני חושב שאם אתה רוצה להשוות את הרווח הגולמי של אסם לזה של שטראוס, אתה לא תכנס לרזולוציה של מחירי העברה. הדוחות הכספיים נותנים תמונה. אי אפשר שתמונה זו תהיה מדויקת לחלוטין. צריך לקחת בחשבון את העובדה שכל המערכת מתיישרת לכיוון אחר. לא מדובר רק במימד אחד של בחינת עיתוי הדוחות ובחירת המועד.

מאיר סלייטר

לגבי נטרול החריגים, אני מסכים עם יוסי, מה שיותר מטריד אותנו זה לנטרל את מה שהבנק לא מציג כחריג. למשל כאשר יש רבעון שלילי מאוד, מציניים שזה עקב ירידה במדד, אומנם כאשר יש רווחיות ופיצוי על ההפסד, לא מציניים כי מדובר ברווחיות שנובעת מהמדד. יש בנקים שמפרטים יותר ויש פחות, יש סעיפים שאפשר היה לעשות הרבה יותר למשל, חובות מסופקים. אומנם יש הפרשה חשבונאית, אך אין שום דרך להבין, יש בנקים שנותנים את הברוטו ומפרטים הפרשות מסוימות, יש בנקים שנותנים ישירות את הנטו.

אחד השאלות המרכזיות שאני שומע ממשקיעים, מה אתה לוקח כהפרשה לחובות מסופקים מייצגת ? גם לנו קשה מאוד להבין, אפשר להפריד בין הברוטו לנטו, להפריד בין דברים חד פעמיים. כנ"ל בהוצאות אפשר להפריד הרבה יותר (לפלג להוצאות) על מנת לאפשר להבין מה קרה בהוצאות. לי זה לא מפריע שאני מקבל 700 עמודים במקום 500, אני צריך לדפדף יותר, האנליסטים מסתכלים על 30 עמודים ובזה זה נגמר. לאנליסטים יש עודף מידע, הם לא מסתכלים על הכל, בשורה התחתונה זה מיותר.

לגבי מועד דחיית הדוחות- אין וויכוח שכל שדוחים זה פחות רלוונטי, בנקים בחול מפרסמים הודעה מוקדמת תוך שבועיים, את החלק המעניין עליו מסתכלים האנליסטים, את הדוח עצמו אפשר יותר מאוחר.

שלומי שוב

מאיר מבחינת ביאור המגזרים הוא נותן לך מידע ?

מאיר סלייטר

מעט מאוד.

תכנית בחשבונאות

פורום שווי הוגן - FVF - Fair Value Forum

יורם עדן

כמה דברים בקצרה. התקינה החשבונאית אוסרת מיון בין חד פעמי ללא. אם רוצים רווח פרמננטי צריך לעשות דיווח NONGAAP אבל זה לא יבוא מהתקינה. מעבר למה שצוין מה שמנופח בדיווח זה הביאור על תביעות תלויות. יש שם עשרות עמודים של תיאורים משפטיים משמימים. כמו-כן, חוות דעת רואה החשבון כוללת פסקת הפנית תשומת לב לאי וודאות בשל התביעות התלויות. מי שקורא את הדוחות כמו שהם, חושב שגורם אי הודאות המשמעותי ביותר זה ההתחייבויות התלויות ולא למשל החובות המסופקים. אצל חברות הביטוח הביאור כולל שורה תחתונה של סה"כ חשיפה לתביעות, אצל הבנקים אין סה"כ. אז אתה קורא ולא מבין. צריך לחשוב לקצר את הביאור ולבטל את ההפניה לאי וודאות.

אמיר ברנע

האם ביאור שווי הוגן הוא רלוונטי ?

יורם עדן

רגע, לגבי ההקדמה אני בעד, אבל צריך לזכור שהקדמה תגרום לכך שרוב הבדיקות והאומדנים (כמו למשל בדיקות ירידות ערך) תהינה תקפות ל- 3030 בספטמבר.

שלומי שוב

החשבונאות מאפשרת לבחור תאריך בשנה ורק לשמור על עקביות לצורכי ירידת ערך.

יורם עדן

צריך לזכור שבמצב זה מקבלים אמנם מידע מוקדם יותר, אך המידע פחות רלוונטי מכיוון שהערכות נעשו לפני תאריך המאזן, ולא בהכרח משקפות את המצב לתאריך המאזן.

גיא טביבאן

מעבר לחשבונאות צריך לזכור שיש גם נושא של ביקורת. אני בעד הקדמה, אבל צריך לזכור את הביקורת. בבנקים גם ר"ח מבקרים יכולים לתרום לזה דרך בדיקת בקורות אבל עדיין אלה דברים שלוקחים זמן.

תכנית בחשבונאות

פורום שווי הוגן - FVF - Fair Value Forum

עו"ד של תביעות ציבוריות חשוב להם האורך של הדוח הם יחפשו כל דבר ומה היה לא בסדר. זה קל להגיד שלא צריך להיות מדויק לגמרי אבל חכמה בדיעבד זה נשק חזק. לגבי ביאור המגזרים התשובה ברורה, צריך להסתכל על גישת ההנהלה. קל להגיד שצריך לדווח בדוחות את המידע המדויק בדירקטוריון. אם תהיה הוראה כזו, אני צופה שינוי במהות והיקף המידע שידווח לדירקטוריון.

שלומי שוב

אז עם זה צריך להתמודד. החכמה היא לשים את האצבע על איפה הבעיה העיקרית

גיא טביביאן

קל להגיד, בעיניי מדובר בגישה נכונה אבל יכול להיות שלפעמים צריך לבוא ולהגיד מה לא לתת אז גם חברות ובנקים ירגישו נוח בדברים מסוימים לא לתת גילוי לכך בביאורים. אני חושב שגישה מודולרית בדיווח זה נכון. קודם Press Release ואז דוח מלא. אני לא חושב ש-USGAAP זו תקינה יותר איכותית.

יהלי שפי

היא יותר מפורטת.

שלומי שוב

היא לדעתי חלק מהבעיה. כי תקינה מבוססת כללים אתה הופך להיות רובוט ואין שיקול דעת. אבל זה כרגע לא רלוונטי.

גיא טביביאן

לי מפריע שכל השוק מדווח IFRS והבנקים בישראל מדווחים לפי US GAAP. אני לא חושב שמשווים בין הבנקים בישראל לארה"ב.

תכנית בחשבונאות

פורום שווי הוגן - FVF - Fair Value Forum

אסתרי גלעז רן

אני עוסקת במחקר וברשותכם, ארד לרזולוציה של דוגמא. ערכנו מחקר בנוגע לביאור על נושא השווי ההוגן של רווחים מרמה 3 שנמדדים בהתאם ל IFRS 13. אספנו נתונים על הביאור מתוך הדוחות הכספיים של כל המוסדות הפיננסיים בישראל.

מתגלה תמונה שהתקן מועתק! זה לא מספר את התמונה. הביאור חוזר במספר וריאציות במקומות שונים בדוח. כשאתה רוצה ממש את השורה התחתונה אתה לא מוצא את זה. יש המון מקום לקצר את הביאור הזה למשל. מספרים מה התקן אומר. בהקשר של התחייבויות תלויות, אספנו את הביאורים של IAS 37 לשנים מ 2007 ועד 2014. בחנו את ההתפתחות של הביאור. ניסינו למצוא קשר אמפירי בין הביאור, ההפרשה בספרים והסילוק הסופי של ההתחייבות בסופו של דבר, ולא נמצא קשר אמפירי כזה. מצד שני הדוחות מלאים במלל וביאורים על ההתחייבויות התלויות, כשהקשר בין הביאור, גובה ההפרשה והסילוק הסופי לא קיימים.

ראובן אדלר

הביקורת כלפי הדוחות של הבנקים היא מוגזמת, הדוחות כוללים הרבה מידע. נכון צריך לחפש על מנת לחלץ מידע ספציפי. לגבי רווח פרמננטי, אמנם המידע מפוזר לאורך הדוח הכספי, אבל ניתן בהחלט לחלץ אותו. אני רוצה להתייחס לניגוד העניינים לכאורה שהעלה שלומי ביחס לסמכויות המפקח על הבנקים ביחס בתחום החשבונאות, אני כן חושב שחיוני שסמכויות בתחום ההוראות החשבונאיות יהיו אצל המפקח הואיל ויש קשר ישיר בין סמכויות אלה ליציבות הבנקים.

שלומי שוב

מבחינתי שיהיה דוח נפרד לפיקוח. אל תבלבל בין שני הדברים.

ראובן אדלר

אם יש החמצה בדוח דירקטוריון לדעתי זה ביאור השווי ההוגן, אני לא ראייתי ניתוח של שווי הוגן בדוח הדירקטוריון. יש פערים בין ההון על פי השווי ההוגן של הבנקים לבין ההון המדווח במאזן, בדוח דירקטוריון אין הסבר כשלהו למהות פערים אלה.

אני חושב שיש לכלול בדוח דירקטוריון הסבר מפורט של פערי ההון על פי שווי הוגן לעומת הדיווח המאזני וכן הסבר ביחס לשינוי בין תקופות הדיווח.

תכנית בחשבונאות

פורום שווי הוגן - FVF - Fair Value Forum

אמיר ברנע

גם בביטוח יש ביאור שווי הוגן תחת הכותרת Embedded Value ומעט מסתכלים עליו כדי להעריך שווי חברת ביטוח. ביאור שווי הוגן הוא מחליף לרווח פרמננטי, באיזשהו מקום הוא צופה פני עתיד.

ראובן אדלר

אם באור שווי הוגן ערוך נכון זה ביאור יוצר מן הכלל. אחד הדברים המהווים שינוי בדוחות הכספיים בשנים האחרונות הוא בתחום "הכנסות" מהפסדי אשראי במקום הוצאות להפסדי אשראי. בדוח הדירקטוריון חייב להיות הרבה יותר ברור ממה נובעות הכנסות אלה.

יוסי בכר

הרווח הנקי אינו חזות הכול. אצלנו בבנק, בדיונים של ניתוח הרווחיות, אנחנו בוחנים גם את הרווח הכולל.

גיא טביביאן

אבל זה ברור. למה צריך לחכות למימוש כדי לספור את זה? זה אבסורד להסתכל רק על הרווח והפסד, בלי להתחשב ברווח כולל אחר.

יהלי שפי

אני יכול להגיד לכם שהמצב בבנקים הרבה יותר טוב מהביטוח, אבל שם כן מסתכלים על הרווח הכולל. בעיני ניירות ערך ושערוך זה רצפת הייצור של הבנק.

שלומי שוב

החשבונאות של נכסים פיננסיים היא פוליטית זה ידוע.

אודי גרינברג

אם מדברים על פוליטיקה בהקשר זה, לגבי מכשירים פיננסיים וזה היה אחד הגורמים הראשיים לפיצוץ בין התקינות, בארה"ב, במודל ה-CECL, הלכו על חישוב של ההפרשה להפסדי אשראי לתקופה של כל אורך

תכנית בחשבונאות

פורום שווי הוגן - FVF - Fair Value Forum

החיים לעומת זאת התקינה הבינלאומית הלכה ראשית על מודל של הפסד האשראי הצפוי ל- 12 חודשים ורק אם יש הידרדרות משמעותית בסיכון האשראי יש לחשב הפרשה לכל אורך החיים של ההלוואות וזאת בגלל לחץ של המערכת הבנקאית, שמיישמת IFRS, שחששה מרישום הפסדי אשראי גבוהים.

שלומי שוב

אני מסכים איתך. הפוליטיקה בעולם יותר גרועה.

אודי גרינברג

עצם הבעיה היא בדרך בה תקני השווי ההוגן (IFRS 13 ו- ASC 820) מתנהלים עם הדרישה לגילוי שווי הוגן מאשימים את הדוחות והבעיה היא בתקינה. איזה משקיעים, באמת מעניין אותם ההבדל בין רמה 2 לרמה 3 במדרג השווי ההוגן. חלק גדול מהגילוי עוסק במעבר בין הרמות למדרג. מה שבאמת מעניין זה נצפה מול לא נצפה. בלא נצפה מה שמעניין הוא מהם ההנחות והמודלים ששימשו לחישוב השווי ההוגן.

שלומי שוב

אתם מכתיבים, אתם הצרכנים, למה אתם לא דורשים הסתכלות כמו שקרה בביטוח על הרווח כולל?

אמיר ברנע

אם זה היה פשוט מה היה הייחוד המקצועי שלו ?

טרנס גלינגמן

הדוחות של הבנקים זה על בסיס צבירה, כאשר אתה מסתכל על הבנק ועל הרווח הכולל שלו, הרווח הכולל לא זו כל כך הרבה אלא אם כן מדובר במשבר גדול.

אני בדקתי את הרווח הכולל בבנקים מול הביטוח, בביטוח מדובר בשינויים דרמטיים בבנקים אין כמעט שינוי. ברור שניתן להתווכח האם יש בזה היגיון אמיתי, אבל ככה המשקיעים רואים את הדברים. הפעילות העסקית היא ההלוואות שאני נותן ולא ניירות הערך שאני מחזיק.

תכנית בחשבונאות

פורום שווי הוגן - FVF - Fair Value Forum

מאיר סלייטר

אנחנו כאנליסטים חפשים את הרווח הפרמננטי, כשאתה מתייחס לרווח, אין ספר שהרווח הכולל מספר מה קרה בתקופה, אם אתה רוצה להבין מה הרווח הפרמננטי בתקופה, הכי פשוט להסתכל על הרווח ולנטרל את האג"ח, התחייבויות לעובדים וכו'.

אמיר ברנע

איך אתה מגדיר התייעלות ?

מאיר סלייטר

תבחן הוצאות של שנתיים, או על פני זמן.

יהלי שפי

ככה זה, יש תהליכים של התייעלות אחרי מספר שנים ההשפעה נעלמת ואחרי זה מתייעלים שוב.

יעקב ידקוביץ

ברצוני להתייחס למה שאמר כאן מאיר קודם, שמבחינתו הוא מתמקד ב-130 עמודים מתוך ה-700 שכוללים את המידע שמעניין אותו ולא קורא את היתר. אנחנו ברשות מוטרדים ממצב כזה, שכן אין מניעה שבנק יכלול את המידע החשוב דווקא באותם 570 עמודים שהקוראים מדלגים עליהם, ולא כל אחד יכול לדעת מראש איפה המידע החשוב נמצא. לכן לנו חשוב שלא ייכלל מידע עודף.

בנוסף אני רוצה להתייחס למעורבות שלנו בהקשר של דוחות בנקים. כפי שהוזכר קודם אנחנו מקדמים בשנים האחרונות את הפרויקט לקיצור הדוחות. בהקשר של דוחות הבנקים, כפי שהוזכר כאן קודם אנחנו מעורבים בעיקר אגב בדיקת תשקיפים. מאחר שהוראות הגילוי של הבנקים נקבעות בעיקר על ידי המפקח על הבנקים, אז בשונה מדוחות של חברות אחרות, ששם בשנים האחרונות אנחנו מתמקדים גם בקיצור באופן משמעותי ואומרים לחברות שהגילוי בנושאים מסוימים רחב מידי לטעמנו, בהקשר של הבנקים אנחנו מרגישים פחות בנוח לבקש מחברה לקצר את הגילוי ולכן אנחנו מתמקדים בהשלמות הנדרשות לדעתנו אך בכל אופן לא מדובר בתוספות שמביאות להארכה משמעותית של הדוחות. בכל אופן אני מצטרף ליתר הדוברים כאן היום, כי ברור שהבנקים מסוגלים לקצר באופן משמעותי את הדוחות.

תכנית בחשבונאות

פורום שווי הוגן - FVF - Fair Value Forum

קובי שמש

אני חושב שהדוחות של הבנקים כן איכותיים ואינפורמטיביים ומשקיעים איכותיים יכולים להוציא את הרווח הפרמננטי. על פי גישת ההנהלה כן ניתן להשוות בין הבנקים לאחר ביצוע התאמות מסוימות תוך הפעלת שיקול דעת.

לגבי אורך הדוחות - אני חושב שאחד האשמים זה הדוחות לדוגמא והפורמטים המחייבים של הרגולטורים. ביאורים כדוגמת אשראי לציבור והגילוי על היררכית שווי הוגן לדוגמא, כוללים המון מידע שאינו תורם ערך לקורא הדוחות, עשרות עמודים של מידע שלא רלוונטי.

סאמר חאג' יחיא

בהתאם למודלים הכלכליים, ואני מדבר ככלכלן ולא כנציג או כעדות של מצב ספציפי, בבוא הדירקטוריון לשקול היקף ועיתוי פרסום מסמך כלשהו, לא כל שכן דו"חות כספיים או תשקיף, ולהבדיל מדיון פנימי, ארבעה שיקולים עיקריים יעמדו אל מול עיניו: 1. עמידה בדרישות הרגולטוריות- הדירקטוריון מעוניין לעמוד בכל הדרישות הרגולטוריות של הרגולטורים השונים בארץ ובעולם, "ואיפה שיש ספק, אין ספק" מביא לגילוי יתר, הגם שקיים שיח בריא בישראל בין המפקחים למפקחים לשם מיזעור אי ההבנות; 2. הימנעות מתביעות נגזרות בשל היעדר מידע או אי דיוק במידע בשל הסבר קצר, בשים לב לצמיחה המשמעותית, ולפסיקה מטרידה לאחרונה, בתביעות נגזרות, להבדיל מבארה"ב; 3. רצון לשמירת סודיות עסקית, הגם שכל אחד ישמח לראות את השני מגלה יותר בדו"חותיו, וזאת גם משאלת הסקרנות האקדמית וזאת של האנליסטים, אך יש לשים לב שהגדרות וחשובי הנתונים אין עליהם מוסכמות כלליות ואינם מדע מדויק ולכן לא בהכרח שימושיים לציבור הרחב; 4. התחשבות בדעת הקהל, שהוא אינטרס עסקי, בייחוד בעידן של אוריר עוינת, לעיתים אף עוינת פיזית כלפי נושאי משרה, כך למשל פרסום דו"חות הבנקים כראשונים במערכת, הרבה לפני כולם, עלול ליצור window dressing שלילי ולמשוך דיון מוטה, מוגבר, ושלא בצדק לעומת שאר המערכת.

דודו זקן

הנגישות של הפיקוח לבנקים היא מאוד גבוהה ביחס לחו"ל.

סאמר חאג' יחיא

אנשים מדברים על הדרישה מההנהלה להציג את הרווח הפרמננטי, תוך שהיא מנטרלת את הרווחים החד פעמיים, שוב כאילו יש מוסכמות ואין חולקין על זיהויים בכל רבעון. מה זה רווח חד פעמי? בתיאוריה זה קל

תכנית בחשבונאות

פורום שווי הוגן - FVF - Fair Value Forum

להגדרה, בפרקטיקה זה לא כל לזיהוי, לא כל שכן כאשר נדרש גילוי מחייב כלפי חוץ. יש כל הזמן דברים שהם חד פעמים- הפרשות לפיטורי עובדים, מימוש מוצלח של השקעות בקרנות הון סיכון, קנסות. הכל תלוי נסיבות, הערכות, וצפי פני עתיד.

מנחם שורץ

אף פעם לא הרגשתי שהדירקטורים מחפשים את השכפ"ץ (פחד מהרגולטור). גם הניתוח שבנק לאומי נותן בדירקטוריון הוא מלא.

לגבי לוחות הזמנים- אני בהחלט חושב שניתן לעמוד בפרסום בפברואר, כשהייתי בסיטי בנק, שאלתי כיצד ניתן לתת את הנתונים מוקדם?, הם אמרו שהם מקבלים את הנתונים מהחברות בנות מוקדם, בדרך כלל לסוף נובמבר, אם יש שוני של עד 100 מיליון דולר הם לא משנים את הדוחות, הפרס רליס שמפרסמים אינו מאושר ע"י רוי"ח, הם חותמים רק על הדוח הסופי שפורסם בסוף בפברואר, אבל המספרים לא משתנים.

גם עם הדירקטורים לפעמים קיימת בעיה, כאשר מדווחים להם שיש תיקון של 3 מיליון שקל, ניתן ביאור, אומרים לא, יש לתקן את הדוח, וזה כולל את הרואה חשבון. גם עם בנק ישראל יש בעיה לגבי הכרה במהותיות, באחד המקרים של העברה בחברת בת בחו"ל של אג"ח בסך 2 מיליון אירו מאג"ח לפדיון לאג"ח זמין למכירה, הם דרשו תיקון, למרות שהפעולה בחו"ל הייתה מותרת ולבנק לאומי זה לא היה מהותי. אם יגיעו למסקנה שלא צריך להיות כל כך מדויק, ויהיה קביעה נכונה לחוסר מהותיות, יהיה ניתן להקדים, את פרסום הדוחות.

סאמר חאג' יחיא

תסתכלו על התביעות הנגזרות, תשוו כמה יש היום לעומת לפני 5 שנים, איזה טרחה ופגיעה במוניטין הן גורמות גם של אלה שנמחקות או נסגרות בסכומים עזומים לעומת הסכום המקורי, ותיראו אם זה אמור להטריד את הדירקטוריון.

שלומי שוב

היה דיון ארוך וחשוב למשק. אני רוצה לסכם, מהותיות ורלוונטיות בכלל. לתת מידע לא מהותי זה לפגוע במשקיעים, וגם בעניין הכמותי והאיכותי. תנו להם מידע מובן פשוט, גם הרבה טבלאות זה לא טוב. לא צריך להיות קיצוני עם טבלאות צריך להיות גם מלל.

הכי חשוב מובנות, מהותיות, ומנחם מה שאמרת לגבי מהותיות הוא נכון, תהיה אמיתי עם המשקיעים.

תכנית בחשבונאות

פורום שווי הוגן - FVF - Fair Value Forum

על הפורום:

מטרת "פורום שווי הוגן" (Fair Value Forum (FVF), הפועל במסגרת התכנית בחשבונאות של בית ספר אריסון למנהל עסקים במרכז הבינתחומי הרצליה, היא לתרום לאיכות המידע בשוק ההון, ולייצר שיח מקצועי פורה בנושא. הפורום שמקיים מפגש חודשי, משמש קבוצת חשיבה שמייצרת דיוני עומק בסוגיות שנמצאות על סדר היום ומשמש פלטפורמה לשיתוף ידע, זיהוי בעיות, תהליכים ומגמות וכ- Best Practices למדווחים, לרואי החשבון ולמשקיעים.

הפורום, בייסודם של פרופ' אמיר ברנע, הדיקן המייסד של בית ספר אריסון למנהל עסקים, ורו"ח שלומי שוב, ראש תכנית חשבונאות וסגן דיקן, בית ספר אריסון למנהל עסקים, כולל מומחים מובילים מהאקדמיה ומהפרקטיקה בתחומי החשבונאות הפיננסית, הכלכלה והמימון וכן משתתפים בו נציגים של מדווחים, אנליסטים וגופי הרגולציה הפיננסית בישראל וחיבור בין תחומי הידע השונים.

סיכומי הדיונים שמתפרסמים לציבור הרחב מבוצעים על ידי הצוות המקצועי של הפורום המורכב מבוגרים מצטיינים של התכנית בחשבונאות.

אתר הפורום: www.fvf.org.il